Anul LXI. Sibiiu, Sâmbătă 5/18 Ianuarie 1913. *Nr. 2.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Anul nou în Sibiiu.

Sibiiu, 17 Ianuarie n.

Bunul şi frumosul obiceiu din trecut n'a fost dat uitării nici în anul acesta: în ziua de anul nou, după sfânta liturgie, asesorii consistoriali, profesorii dela seminar şi dela celelalte şcoale din loc, funcţionarii „Albinei" şi ai „Luminei", şi alţi număroşi inteligenţi români din Sibiiu, s'au presentat la Escelenţa Sa, Inaltpreasfinţitul Domn Arhiepiscop şi Mitropolit al nostru *Ioan,* pentru a-i aduce felicitări de Anul nou.

In numele celor ce şi-au ţinut şi de astădată de sfântă datorinţă a-şi arăta stima, iubirea şi veneraţiunea faţă de Escelenţa Sa, Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru *Ioan*, a vorbit Preacuvioşia Sa, Arhimandritul *Dr. Ilarion Puşcariu*, vicar arhiepiscopesc, dând esprimare sentimentelor celor presenţi în următoarele alese şi frumoase cuvinte:

„Escelenţă!

Dacă în tot momentul trebue să fim conştii de datorinţele şi de chemarea noastră, cu atât mai mult se cere dela noi, ca în anumite restimpuri şi ocasiuni, precum este şi întrarea într'un an nou, să ne facem seamă despre lucrările şi datorinţele noastre.

Una din ideile ce ne preocupă astăzi este binele obştesc, spre care trebue să tindă fiecare om, şi că acel bine numai aşa se poate realiza, dacă fiecare membru al societăţii, prelângă împăcarea trebuinţelor sale individuale, va şti să contribue cu activitatea sa şi după puterile sale la ajungerea scopurilor bune ale societăţii.

Pe noi Românii ne leagă biserica mai mult ca oricare instituţiune de scopurile ei salutare, cari sunt: religiositatea şi cultura, pe base naţionale. Dacă noi în butul unor greutăţi şi pedeci, ce întimpinăm, prosperăm pe aceste terene, avem după Dzeu să mulţămim conducerii bune şi înţelepte a bisericii noastre ortodoxe române prin Escelenţa Voastră, care prin autoritatea ce Vi-o dă trecutul strălucit, ca cap al bisericii noastre, şi prin bogatele esperienţe, apăraţi biserica noastră de ori ce năpăstuiri şi privegheaţi neîncetat ca un păstoriu neadormit asupra turmei cuvântătoare, ca să fie nutrită cu hrana vieţii sufleteşti.

Recunoscători pentru părinteasca îngrigire, Vă descoperim la întrarea în anul nou dorinţele noastre de bine şi urările, ca bunul Dzeu să vă ţină în viaţă şi să vă dăruească cu sănătate deplină întru mulţi ani, pentru binele şi prosperarea bisericii noastre."

Aclamări sgomotoase au format ecoul acestei frumoase vorbiri.

Escelenţa Sa, Arhiepiscopul şi Mitropolitul *Ioan Meţianu,* mulţămeşte din adâncul inimei pentru mult preţuitele felicitări ce îi se aduc de anul nou, şi doreşte tuturor asemenea an nou fericit, şi încă mulţi ani de bine şi fericire. Pentru a-i putea avea, se cer însă două lucruri: darul puternic al bunului Dumnezeu, dela care vin toate, şi apoi conlucrarea noastră. Darul lui Dumnezeu e neîncunjurat de lipsă, pentrucă dela el avem viaţa, bunăstarea, el ne poate feri de rele, de primejdii, de catastrofe elementare, cum au fost în vara trecută furtunile cele mari şi ploile cele multe asemănătoare unui potop, şi el ne poate feri de războaie, cari reclamă sute de mii de vieţi, ca cel încă neterminat din apropierea noastră, care ţine şi la noi spiritele încă în continuă agitaţie. E necesară apoi şi conlucrarea noastră, nu numai pentru noi şi spre binele şi fericirea noastră proprie, ci şi pentru ceialalţi, pentru cei mulţi, pentru publicul cel mare, căci înzadar vom fi noi fericiţi şi mulţămiţi, dacă cei mulţi, obştea, nu e. Atunci nu poate se fie nici un bine în lume. Conlucrarea noastră tocmai de aceea trebue să fie foarte înţeleaptă, bine cumpănită, căci numai o astfel de conlucrare poate se dee roade mănoase şi să aibă urmări bune. Imprejurările grele şi critice în cari ne aflăm să nu ne descurajeze, ci să ne îndemne la o desfăşurare tot mai mare a puterilor noastre, căci atunci sigur vom învinge greutăţile. Cei bătrâni au trecut prin împrejurări cu mult mai grele şi mai critice decum sunt cele de astăzi. Pe atunci nu erau stipendii, nu erau fundaţiuni. Greutăţile au fost însă învinse şi cei ce au luptat cu ele şi-au creat şi lor o posiţie mulţămitoare şi au dat şi obştei liniştea şi mulţămirea sufletească. Pentruca însă se fie conlucrarea noastră înţeleaptă şi bine cumpănită, se cere tărie de credinţă în Dumnezeu, carea nu trebue să ne lipsească niciodată. In convingerea şi speranţa, că anul nou va fi mai bun decât cel trecut la vecinicie, doreşte deci de nou Escelenţa Sa celor presenţi şi familiilor lor, precum şi întreg neamului românesc, tot binele şi toată fericirea în anul care se începe.

Dela Escelenţa Sa societatea românească a mers la P. C. Sa, Arhimandritul şi vicarul arhiepiscopesc, *Dr. Ilarion Puşcariu*, în scopul de a aduce şi Preacuvioşiei Sale felicitări de anul nou. Aci oratorul a fost P. C. Sa, protosincelul *Dr. Eusebiu R. Roşca*, directorul seminarial, care a asigurat pe părintele Arhimandrit, că cei ce au venit şi de astădată să-i aducă felicitări de anul nou, nu împlinesc numai o simplă convenţie socială, ci-şi arată stima şi veneraţiunea faţă de P. C. Sa, care în poziţia însemnată pe care o are, cu trecutul seu laborios, pe teren bisericesc şi naţional, şi-a creat un nume venerat de toţi. Pentru serviciile aduse bisericii şi neamului, Românii sibieni nu pot aduce alt prinos de recunoştinţă P. C. Sale, decât rugând Ceriul să-l ţină întru mulţi ani fericiţi.

Preacuvioşia Sa, Arhimandritul *Dr. Ilarion Puşcariu*, mulţămeşte oratorului şi celor presenţi pentru felicitările aduse, pentru manifestările de dragoste, dorind, ca anul nou să fie pentru toţi, pentru biserică şi pentru neam, un an de bine şi de fericire. La noi gratulările nu au caracter oficios, politic, ci au un caracter intim, creştinesc, patriarhal. Ne manifestăm unii faţă de alţii sentimentele de dragoste şi doririle de bine. In acest înţeles ia şi P. C. Sa felicitările ce i-se aduc şi răspunde la ele, dorind tuturor an nou fericit.

S'au adus în urmă felicitări de anul nou P. C. Sale, Protosincelului *Dr. Eusebiu R. Roşca*, director seminarial, căruia ia rostit cuvinte binesimţite de felicitare dl *Dr. Vasile Bologa*, directorul şcoalei civile de fete, iar P. C. Sa a răspuns, mulţămind pentru semnele de dragoste ce i-se arată şi de data aceasta.

Mai notăm, că în ziua de anul nou, Escelenţa Sa, Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru *Ioan*, a primit felicitări dela toate căpeteniile civile şi militare din Sibiiu, iar din afară a primit mulţime de scrisori şi telegrame de felicitare.

Recunoştinţa Monarhului. Ambasadorul austro-ungar din Bucureşti a predat Duminecă, din însărcinarea Monarhului nostru, domnului ministru president *Titu Maiorescu*, domnului general *Averescu*, şeful statului major român, domnului general *Crainiceanu*, comandantul corpului prim al armatei române şi domnilor *Creţeanu* şi *Tresnea-Greceanu*, funcţionari în ministeriul român de externe, câte un exemplar din portretul Maiestăţii Sale, provezut cu propria semnătură, şi anume, în semn de recunoştinţă pentru afabilitatea cu care a fost primit din partea lor în Bucureşti şeful statului major al armatei austro-ungare, generalul *Conrad de Hötzendorf*, înainte cu vre-o două luni.

Hotărârile comitetului. Comitetul central executiv al partidului naţional român s'a întrunit în 12 şi 13 Ianuarie n. în şedinţă plenară în Budapesta, şi luând în desbatere evenimentele mai recente politice

---

FOIŞOARĂ.

Călătoria Mitropolitului Sava Brancovici la Moscva.

De *Dr. S. Dragomir.*

(Fine).

Scrisorile amintite mai sus se află toate în copiile, cari le-au luat atunci la biroul ambasadorilor.

Mihail Apafi, — care în actele din birou de multe ori e numit greşit şi Racoţi, — recomandă din Bistriţa în 18 Ianuarie 1668 pe Sava Brancovici, „cinstitul episcop" al bisericilor de legea grecească din Ardeal, care a plecat să ceară milostenie pentru trebuinţele bisericii sale. Cu această ocazie salută şi aduce urările sale de bine Ţarului Alexie Mihailovici şi casei sale.[1]

Regele Poloniei Ion Casimir spune în scrisoarea sa, că s'a rugat de el „cinstitul părinte" Sava Brancovici, Mitropolitul Ardealului, să-i îngădue a trece liber prin ţara lui şi să intervină pentru el la Ţarul, ceea ce a fost înclinat a o face cu atât mai ales, că ştie foarte bine cu câtă înăscută bunăvoinţă şi râvnă, spre lauda lui Dumnezeu obişnueşte Ţarul a primi „persoanele duhovniceşti". Nici nu se îndoeşte prin urmare, că şi Mitropolitul Sava Brancovici, care a întreprins un drum aşa de lung pentru zidirea bisericilor lui Dumnezeu în ţara Ardealului, va primi cele dorite în cererile şi în rugarea sa.[1]

Mitropolitul Chievului Antonie Vinnîţchi nu spune nimic referitor la Sava, ci în scrisoarea datată în Aprilie, 1668 din Liov, se plânge numai de năcazuriie ce le sufere el însuşi.[2]

In ziua următoare, în 1 Iunie s'a prezentat Sava în biroul ambasadorilor cu Cneazul Nichita Ivanovici şi a predat o scrisoare, care ni s'a păstrat în original. In ea spune Mitropolitul nostru că a auzit de pacea Ruşilor cu Polonii, dar nu ştie pe câtă vreme e, căci unii vorbesc că-i pe veci, alţii că-i numai pe o vreme, alţi iară că pacea e încheiată numai cu regele şi nu şi cu statul (polon). Singur ar fi trimis să întrebe de asta pe regele Poloniei, dar se îndoeşte că i s'ar fi spus adevărul, fiindcă Racoţi Gheorghe s'a războit cumplit cu Polonia, de altă parte şi păgânii turci sunt aproape şi „nu cumva să afle că noi ne bucurăm auzind, că creştinii şi monarhii se unesc". A auzit şi despre aceea, că Turcii vor începe războiu şi vor ajuta pe Cazaci şi atunci „nici nouă nu ne va fi bine". Şi apoi mai departe „Bucuros am face şi noi ceea ce ar ruşina pe Turci, dar fără de ajutorul altor creştini şi monarhi şi fără de voia şi ajutorul lui Dumnezeu nimic nu-i cu putinţă. Fiind noi sub picioarele lor, ne-am bucura şi noi dacă am şti cu adevărat, că va urma sdrobirea procleţilor Agareni şi am fi gata şi noi spre aceasta. In aceste părţi se află mare mulţime de creştini ortodoxi, Sârbi, Bulgari, Români, toţi sunt gata, şi aşteaptă să atace din oare care parte creştinii pe procletul de Turc; fiind în mare lipsă, nevoe şi strâmtoare, toţi ar alcătui, cu voia lui Dumnezeu, o oaste".[1]

Din acest act al Mitropolitului Sava, în care sunt espuse clar ideile politice ale acestui arhiereu, învăţaţi ca profesorul Kapterev,[2] Arhimandritul Dimitrievici[3] şi profesorul Radonici[4] vreau să dea o nuanţă politică acestei călătorii a lui Sava în Rusia. Dl Radonici crede că însuş Apafi i-ar fi încredinţat lui Sava misiunea de a se informa mai de aproape despre relaţiile politice între Polonia şi Rusia de o parte, iar de altă parte între Ruşi şi Cazaci.[1] Dar afirmaţiunea aceasta este de sigur greşită. Dacă în Moscva ar fi avut loc oare cari tratări politice între Sava şi Curtea rusească, actele din biroul ambasadorilor ne-ar fi păstrat mai multe ştiri despre aceasta. Nici ideea lui Sava despre o alianţă a creştinilor răsăriteni împotriva Turcilor nu este nouă. O întâlnim doar în anul 1654 când ea purcede în Moscva;[2] în semnul ei se încheiară legăturile lui Gheorghe Stefan cu Rusia şi pe urmă solia din anul 1659 a lui Racoţi şi a celor doi domni români încă a urmărit aceeaş ţintă. Sava în loc să dea răspuns oral la interogatorul obişnuit ce se lua tuturor călătorilor în Moscva, a scris actul de sus, unde a lămurit pe secretarii dela ambasadă despre impresiile ce şi le a câştigat în cursul călătoriei sale.

In 2 August a fost primit din nou de Ţar în audienţa numită „de adio", când a primit drept milostenie 200 de ruble în „soboli", în 4 August i s'a dat răspunsul pentru principele Mihail Apafi, în care spune Ţarul că a dăruit pe „episcopul" Sava cu dania sa pentru singura credinţă ortodoxă

---

[1] Anexa XXIV.

[1] Anexa XXV.
[2] Actele greceşti, 7176 No. 18.

[1] Anexa XXVII.
[2] Articolul lui N. Kapterev, Sosirea în Moscva pentru milă a ierarhilor sârbi din diferite eparhii şi a egumenilor din diferite mănăstiri sârbeşti în secl. XVI., XVII. şi la începutul secl. XVIII., în Pravlenaĭ izdaniu tvorenij zviatich otcev, Moscva 1891, V. 48, p. 545 şi urm.
[3] Glas LVIII., 286.
[4] Contele Gheorghe Brancovici şi epoca sa (sârbeşte), Belgrad 1911, p. 123.

[1] Ibidem.
[2] N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes, II., 124

şi afacerile curente ale partidului, a ales o comisiune de zece, care se fie în permanenţă în Budapesta, şi să se ocupe cu resolvarea lor. Cu privire la noua lege electorală comitetul a decis continuarea luptei pentru înfăptuirea sufragiului universal, egal, direct şi secret, cu votare în comune, şi combaterea cu toate mijloacele legale a proiectului de lege presentat dietei din partea guvernului. In urmă comitetul a luat la cunoştinţă motivele, cari au determinat biroul partidului se ţină în suspens publicarea manifestului. Publicarea a remas a se face la timp potrivit.

Tratativele de pace. Dela suspendarea consultărilor, representanţii Turciei nu s'au mai întâlnit cu representanţii statelor aliate balcanice şi nu au mai conferat cu ei. Şi unii şi alţii stau pe punctul de mai nainte de vedere: Turcii nu dau Adrianopolul, iar ceialalţi nu leagă pace fără Adrianopol. Pe eri, Joi, sara au fost invitaţi toţi la ciaiu diplomatic la ambasadorul austro-ungar din Londra, în scopul de a se apropia iarăşi unii de alţii pentru a continua pertractările în chestia legării păcii. Tratativele între Daneff, representantul Bulgariei, şi ambasadorul României din Londra au fost însă continuate, dar la resultat positiv nu s'a ajuns nici între ei. Se telegrafează însă dela Londra, că dnul *T Ionescu* voea să plece acasă, dar Daneff l-a rugat se mai rămână câteva zile pentrucă aşteaptă instrucţiuni noue de acasă. De aci se deduce, că situaţia s'a îmbunătăţit şi că Bulgaria e pe cale de a face concesiuni României.

Dotaţiunea preoţimii noastre în trecut şi azi.

De **Dr. Ioan Lupaş.**

II.

Când au cerut la 1791, după moartea împăratului Iosif, episcopii Adamovici şi Bob, ca să fie împărtăşiţi şi preoţii români din partea statului de beneficii egale cu ale preoţilor celorlalte confesiuni — căci ei au muncă mai grea decât aceştia, fiind credincioşii lor cu mult mai număroşi aici în Ardeal, decât ai tuturor religiilor „recepte“ — cererea episcopilor n'a fost ascultată, ci li s'a impus, să îngrijască a da fiilorilor preoţi o creştere simplă şi modestă, ca să nu se desveţe de coarnele plugului („fiat itaque planum, quomodo clerici alentur, ne a stiva avocentur“, cf. revista *Luceafărul* 1907 pag. 60).

La 1794 s'a stabilit apoi următoarea „normă adecă rânduială a veniturilor patrahirului, care s'au hotărât prin milostivul crăesc rescriptum, adecă poruncă împărătească, ce s'au dat în 23 zile alui Septemvrie anul 1794 pentru locuitorii neuniţi de legea grecească, fie cătane, fie provinţialiţe şi pentru popii lor: Pentru cununie fără deschilinire a căsătorii cei dintâiu, de a doua sau de a treia, tocma şi într'o întâmplare ca aceea, când văduva se măritä după holteiu tinăr sau văduvoiul îşi logodeşte lui-şi fecioară, peste tot să se plătească 30 crei(tari). — Pentru îngropăciunea pruncului, până când iasă de şapte ani împreună cu blagoslovirea apei 24 crei. Pentru îngropăciunea feţii, ce au trecut de şapte ani în sus, fie sau bărbat sau femee, de va fi mai cu avere, 2 florini nemţeşti; de va fi de mijloc, 1 fl. nem., de va fi mai săracă, 30 crei. Iară dela ceia ce sunt de tot săraci, nimica plată să nu se ia, ci în dar să se îngroape; şi despre aceasta magistratuşurile locurilor, şi mai marii peste leghioane şi peste reghimenturi să ia seamă“.

„Acestea slujbe sfinte, care acuma vor veni înainte, nime altul va fi datoriu a le plăti fără numai acela, care din a sa bună voe şi râvnă le-ar pofti. Fieştecăruia preot, de va fi chemat, afară de paroch şi va fi la petrecania mortului, 6 crei. Cine ar vrea să sărbească sărbătoarea sau praznicul sfântului său, pentru blagoslovenia ferturilor, a grâului şi a colacului să plătească 3 crei. Pentru molitvă şi stropirea cu sfeştanie a căsii, unde au zăcut muere chendelă 6 crei Pentru o lăturghie 2 crei. Care poftesce rugăciunile celea de 40 de zile, care se fac după sfârşitul liturghii, adecă parastas 30 crei. Pentru pomelnicul morţilor preste an 12 crei. Câţi stâlpi ai Evanghelii vrea cineva să se cetească pentru mort, pentru tot stâlpul 12 crei. Pentru cetirea a toatei psaltiri 1 fl. nem. Pentru un paraclis 3 crei. Când umblă cu crucea la bobotează pe la căsi botezând 3 crei. Care va vrea ca în toate Duminecile, în casa sa, să se facă apă sfinţită, va plăti peste an, adecă pentru 52 de Dumineci, în care se va blagoslovi apa, 3 fl. nem. 6 crei. Eară care mai arar va pofti aceea blagoslovire, va plăti deschilinit pe fieşte care blagoslovire 3 cr. Protopopului pentruce va da testimonie la prilejul căsătorii, că s'au strigat în biserică de trei ori, 6 crei. Pentru un sărindar întreg 5 fl. nem. Pentru jumătate de sărindar 2 fl. nem. 50 crei. Pentru paruzie, care de bună voie se face la mănăstiri, la parochii sau la vlădicu, ceice nu sunt porţieşi, să plătească 36 fl. nem. Eară cari sunt porţieşi şi cătanele de pe la margini, adecă militarii, începând dela strajameşter în jos, pentru paruzie nu mai mult va plăti, fără 12 fl. nem. Insă ca popii tacşile adecă preţurile acestea nici a le mai ridica, nici după voia sa a le lua sau care n'au fost în obiceiu, a le aduce în luntru să nu fie slobozi, tare se porunceşte“. (Dr Il Puşcariu: *Documente pentru limbă şi istorie* I. pag. 168.)

Această normă stolară. stabilită la 1794, este cea mai complectă, din câte s'au păstrat, şi ea poate servi ca o bună dovadă contra acelora, cari susţin, că taxele stolare nu s'ar putea regula şi uniformiza pretutindeni, aducându-le în oarecare raport cu cerinţele extrem de urcate ale timpului, în care trăim. Dacă la 1794 s'a putut impune această normă stolară pentru toate bisericile din Ardeal, pentruce nu s'ar putea face acelaş lucru şi acum, la 1912, pentru toate bisericile din mitropolia noastră? E sigur, că pentru prestigiul bisericii, dar şi pentru vaza şi autoritatea preotului e cu mult mai compromiţătoare situaţia de azi, când preotul cinstit e lăsat pradă capriciilor unor oameni îngâmfaţi, cari vor să-l umilească în tot momentul prin fărmiturile lor, iar cel abuziv şi lacom de argint are prilej de a născoci izvoare de „câştig spurcat“...

Asămănată norma stolară din 1794 cu taxele stolare obicinuite astăzi, dacă vom ţinea samă şi de valoarea banului înainte cu 118 ani, rezultă în mod evident, că multe din serviciile preoţeşti erau mai bine răsplătite atunci decum sunt astăzi. Şi la acestea se mai adăugeau plocoanele şi zilele de clacă, pe cari credincioşii de sigur le făceau mai cu drag preotului lor, decât nemeşilor străini de neamul şi legea noastră. Nu se poate trece cu vederea nici împrejurarea, că în vechime preoţii nostri se recrutau dintre ţăranii cei mai bine înstăriţi, cari nu erau avizaţi esclusiv la venitele slujbei preoţeşti, ci învârtiau adeseori întinsă economie de pământ sau de vite. Din venitele acesteia îşi susţineau şi creşteau familia, iar cele preoţeşti erau mai mult numai nişte venite laterale.

Cu toate acestea, şi preoţii nostri din vechime simţiau nedreptatea, ce li se făcea de atâtea veacuri. Episcopii Vasile Moga şi Ioan Lemeni insistă în petiţia lor înaintată dietei ardelene la 1842, asupra acestei nedreptăţi arătând, că „cei de legea greco-unită şi neunită zeciuiala nu o dau la popii lor înşişi, ci la popii de legea augustană măcar că privilegiul craiului Andreiu sună aşa: Sacerdotes sibi eligant et decimas eisdem persolvant. Iar Sf. Scriptură porunceşte: „Nemo corporalia exigat ab illis, quibus spiritualia non administrat“. Sfântul Stefan craiul, cartea II cap. 52, zice: „Si cui Deus dederit decem, decimam det Deo, idest Sacerdoti sui ritus“.... „Vestitele puncturi Micheşiane regulează, ca „zeciuiala să o plătească fiecare la popa său“. Sau egalitatea de drept nu strigă cu glas mare, ca Românul să iee parte deopotrivă cu Sasul din toate foloasele pământului crăesc? Şi apoi oare nu răsună glasul deşteptător şi sfânt al lui Dumnezeu, al naturii şi al omenimii: că omul slobod să nu domnească peste om slobod şi să nu apese pe semenul său, investit cu drept deopotrivă, nici să-l desbrace de drepturile lui? Şi totuş... cetăţenii cei greco-uniţi şi neuniţi cu dreptul deopotrivă, însă cu numărul mai mare, zeciuiala o dau popilor săseşti, lor le câştigă venituri ce taie la mai multe mii, lor cari nu fac nici o slujbă dzeească, pe cari ei (Românii) nu-i aleg, cari pe aceştia nu-i învaţă. La multe locuri satul românesc întreg cară bogatele zăciuieli popii săsesc locuitor în alt sat, ba însuş popa neunit este silit a îmbogăţi din productele sale pe popa săsesc. Unde este aici egalitate de drept, unde este împărtăşirea uniformă din foloasele comune? La punctul acesta se adaugă, cumcă pe pământul crăesc popilor de legea augustană sub nume de loc bisericesc li se dau locuri întinse, încăpătoare de câte 50—100 găleţe, fânaţe întinse, mori şi cârciume cu venituri bune; ba şi însuş capelanilor, cântăreţilor, clopotarilor şi clisierilor li se dă pământ foarte mult din locurile comune; iar popii nostri în loc de acestea sunt siliţi a flămânzi şi cu ochi lăcrimoşi a privi, cum se îmbogăţesc bogaţii lor soţi, pe cari cei de legea greco-neunită îi mai sporesc şi cu zeciuiala produsă cu munca mânilor lor — ei, cari sunt scoşi din toate. Popa unit încă capătă numai ca din milă câte ceva. Ce mai dovadă învederată de recunoaşterea şi practizarea egalităţii de drept prin naţia săsească!... Principiul cel mare naţional al Sasului este *a se îmbogăţi pe sine şi a săraci pe străini*“. (*Cartea de aur* I. pag. 158—159). Deaceea episcopii cer: 1. ca zeciuiala fiecare să o dea la popa său, iar popii neuniţi să fie scăpaţi, şi 2. ca persoanelor bisericeşti de alte religii încă să li se taie atâta loc bisericesc, cât stăpânesc cei de legea augustană (pag. 162).

Această cerere a episcopilor români a rămas însă fără efectul dorit.

---

creştină şi la rugarea lui (Apafi).[1] In 25 August i s'a dat un hrisov de danie, ca să poată veni în Rusia pentru milostenie tot la şepte ani. Astfel de hrisoave dintre toate mănăstirile româneşti nu au primit decat două, cea din Galata şi cea din Coşulea, pentrucă nu obişnuiau a se da, decât acelor cari au fost câştigat deosebita graţie a Ţarului rusesc sau cari puteau dovedi merite alese pentru el. Conceptul original al hrisovului e redactat pentru mănăstirea mitropoliei din Bălgradul Ardealului, în virtutea căruia Sava şi urmaşii lui aveau dreptul să vină în Rusia tot la şepte ani, să capete milostenie. Tot în concept însă s'a tras peste pasagiile unde se vorbeşte de urmaşii lui Sava, aşa ca trebue să credem despre acest hrisov de danie, că i s'a dat numai personal lui Sava, să se folosească de el până va fi în viaţa.[2]

Şi din acest act putem vedea câtă însemnătate i s'a dat lui Sava în Moscva. Un istoriograf rus, *Maicov*, spune că Sava întru atata şi-a câştigat graţia Ţarului, încât acesta a dispus să se facă pentru el o frumoasă mitră arhierească.[3] Şi când, în 28 August, i s'a dat şi paşaportul de plecare, Ţarul a dispus spre deosebita cinste a lui Sava, lui Bogdan Trusov Căpitanul Streliţilor din Moscva,[1] să-l petreacă ca pristav până în Smolensk.[2]

In 12 Septemvrie 1668 Sava se afla într'o localitate lângă graniţă, în Zverevici şi de aici scria o scrisoare de mulţămită Ţarului, spunând că a sosit în pace din Moscva în Zverevici şi „în această clipă, alta nu mai ştiu scrie Maiestăţii Voastre împărăteşti, decât că după făgăduinţa mea, cât îmi va fi cu putinţă cu inimă curată şi cu tot sufletul meu, despre toate voi înconoştinţa şi scrie Maiestăţii Voastre împărăteşti, dacă îmi va fi cu putinţă“.[3]

La întoarcere îl mai aflăm odată pe Sava în Varşovia, în 22 Octomvrie 1668, când Stefan Kalaicsy îi dă o obligaţiune despre 137 galbeni, ce i-a luat împrumut dela el în Moscva şi despre alţi 130 floreni ungureşti, cari-i datora lui Sava încă de mai înainte.[4]

Thallóczy[5] crede că Sava ar mai fi făcut o călatorie în Moscva, în anul 1675. Despre călătoria aceasta însă nu se află nici un document în Arhiva din Moscva şi nici Gheorghe Brancovici nu aminteşte nimic despre ea. Probabil e însă, că în acest an şi-a trimis oamenii să-i aducă milostenie, la care putea reflecta tot la şepte ani, în virtutea hrisovului de danie ce l-a fost primit.

Lui Sava însuş împrejurările nu i-au mai îngăduit nici de a mai merge la Moscva şi nici de a mai scrie Ţarului, cum făgăduise el din Zverevici. Dar mai târziu, când îl biruise furia unui fanatic principe calvin, de câte ori nu-şi va fi îndreptat arhiereul martir gândul spre marea cetate împărătească a Moscvei, unde îl îmbrăţişase cu atâta căldură „unicul“ Impărat ortodox şi unde, servind el alături cu patriarhii şi mitropoliţii răsăriteni, în soborul Uspeniei, în cea mai sfântă biserică a Ruşilor ortodoxi, şi-a mărturisit el ortodoxia lui. Căci coroana arhierească turnată din aur, care a impodobit fruntea lui cu acest prilej, nu a încununat numai pe Sava Brancovici, ci înainte de toate pe Mitropolitul Românilor Ardeleni, cari au ştiut, în faţa tuturor opintirilor străine, să-şi păstreze totdeauna credinţa dreaptă şi nepătată.

---

[1] Anexa XXVIII.

[2] Anexa XXIX.

[3] In Pravosl. Sobesednic, 1867, t. III. p. 142.

[1] Actele greceşti 7176 No. 18. Streliţii formau garda personală a Ţarului, pe care a disolvat-o Petru cel Mare.

[2] Ibidem.

[3] Anexa XXX.

[4] Iovan Radonici, Prilozi.. p. 22—23. Despre alte daruri primite de Sava în Rusia vezi Zaconicul din Ciparin, Acte şi fragmente, p. 257—263.

[5] Az ál-Brankovicsok, Századok, 1888. p. 700.

NOUTAŢI.

Numărul proxim al ziarului nostru apare Mercuri, la orele obicinuite.

*

Lege pentru apărarea mamelor. În Australia se pregateşte un proiect de lege, în care se hotăreşte, ca mamele să primească dela stat câte o sută de franci de fiecare nou născut. Suma aceasta se plăteşte la cererea mamei, fără considerare că este bogată sau săracă.

*

Oameni suspecţi. Jandarmii din comuna Pecica de lângă Arad au deţinut trei indivizi, cari vorbesc rusesţe şi spun că sunt din Rusia, Indivizii, neputându-se legitima, au fost arestaţi.

*

Două mii de concurenţi. Ministrul nostru de culte şi instrucţiune publică anunţase pe la începutul lunei trecute, că sunt de ocupat 180 de posturi învăţătoreşti la şcolile primare de stat. La aceste 180 de posturi s'au prezentat acum nu mai puţin de *două mii* de concurenţi, în partea cea mai mare dăscăliţe fără post.

*

Băi de mare. Un consorţiu de bănci ungare, austriace şi suedeze voeşte să întemeeze un mare stabiliment de băi de mare în apropierea oraşului Fiume. Capitalul de acţii este 12 milioane de coroane.

*

Jertfele alcoolului. In locuinţa muncitorului Brunner, cum se scrie din Viena, s'a ţinut Duminecă o orgie de beutură, la care a luat parte familia întreagă împreună cu trei copii între 4 şi 11 ani. La sfârşitul chefului Brunner şi cei trei copii au fost găsiţi leşinaţi în urma alcoolului consumat. Transportaţi la spital, doi dintr'inşii nu şi-au mai venit în fire şi peste câteva ore au murit.

*

Ninsori. Adevărată earnă s'a început abea acum de vreo patru zile. Din toate ţinuturile ţării noastre se vestesc ninsori mai mari sau mai mici. In unele locuri zăpada are grosimea de o jumătate de metru. Mari ninsori au căzut şi în străinătate, cu deosebire în Germania de vest, unde oraşele Heidelberg, Crefeld ş. a., în urma zăpezii uriaşe, sunt cu totul isolate de lumea externă.

*

Cu mandat poştal. Se întâmplă prea aduse că trimiterile de bani din Statele unite se execută prin mijlocirea micilor bănci americane sau prin scrisori; astfel de trimiteri, în drumul lung din America până în Europa, de multeori se pierd. Este, prin urmare, în folosul celor interesaţi ca în viitor trimiterile de bani din America să se facă numai prin mijlocirea mandatelor poştale.

*

Dela Asociaţiune. Dl *Ioan Vătăşan*, insp. gen. la „Albina", a binevoit a-şi rescumpăra felicitările de ziua onomastică dăruind suma de 10 cor. Asociaţiunii, pentru care dar i-se aduce şi pe calea aceasta mulţămită. *Biroul Asociaţiunii.*

*

Din Muncelul mare, tractul Dobrei, ni se scrie că la îndemnul tinerului preot G. Marian de acolo, credincioşii bisericei au ridicat în anul trecut o casă a bisericii în care să locuiască parohul lor. Casa a fost dată destinaţiunei la finea lui Septemvrie a. tr. Meritul este în linia primă al primarului comunal Moise Diuga lui Alexandru şi al epitropului primar Ioan Mateş. Intreg poporul din comuna numită e de altcum harnic, cruţător şi treaz.

*

Pentru filia Boiabârzu (tractul Dobra) au cumpărat Ioan şi Moise Boian cu tatăl lor Mihaiu un rând de odăjdii bisericeşti, iar Ioan Obeadă, primarul, Isailă Obeadă, şi Cosma Obeadă, unele cărţi bisericeşti. Le aduc şi pe calea aceasta mulţămită. *George Marian*, paroh în Muncelul mare.

*

Reuniunea meseriaşilor sibieni, precum aflăm, va aranja Duminecă, la 26 Ianuarie n. c., o convenire socială în sala mare dela Unicum. Venitul curat este destinat unui scop de binefacere.

*

Pentru ziua numelui. Asesorul sedriei orfanale comitatenze, dl *Ioan Henteşiu*, răscumpărând felicitările cu prilejul onomasticei sale, a dăruit cor. 10 la fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învăţăceilor meseriaşi, al Reuninii sodalilor români din Sibiiu.

*

Aviaţie militară. Armata austro-ungară, cum se anunţă din Viena, va avea până la sfârşitul lui Februarie şaptezeci de aeroplane. Ministrul de răsboi a comandat şi maşine de sburat folosite în străinătate.

*

Târgul Sebeşului. Târgul de vite din Sebeşul-săsesc se va ţinea în 26, 27 şi 28 Ianuarie, iar târgul de mărfuri în 29 Ianuarie 1913.

*

Rescumpărare. Domnul Ioan Rebega, cassarul „Albinei", rescumpărând felicitările de ziua onomastică dărueşte fondului pentru ajutorarea copiilor săraci suma de 10 coroane.

*

O socoteală. Soţia prezintă bărbatului său la începutul anului o socoteală, unde, între altele, era scris: „*Pentru scopuri bisericeşti* 80 coroane". — „Ce scopuri sunt astea?" întrebă bărbatul. Ea a răspuns: „Doar nu voeşti să mă duc la biserică tot cu pălăria cea veche!"

*

Spionaj? Se vesteşte din Turda, că Joi seara între orele cinci şi şase s'a ivit deasupra oraşului un aeroplan provăzut cu un reflector. Aeroplanul a încunjurat de câtevaori oraşul, apoi a dispărut spre Dej. Se crede că este vorba de spionaj.

*

Teatru în Nadeşul român. In comuna Nadeşul român se va juca Luni, în ziua sfântului Ioan Botezătoriul, piesa teatrală *Ruga dela Chizeteu*, în şcoala gr. ort. română de acolo. Inceputul la orele 6 sara.

*

Producţiune şcolară va avea loc Luni, în 7/20 Ianuarie 1913 (a II-a zi de Bobotează) în sala festivă a şcoalei gr. ort române din Poplaca. Inceputul la 7 ore seara.

*

Concert în Avrig. Reuniunea femeilor greco-orientale din Avrig va da un concert cu petrecere, cu concursul unui grup de teologi, dela Seminarul „Andreian" din Sibiiu, Duminecă în 6/19 Ianuarie 1913, în sala Hotelului comunal din Avrig. Începutul la 8 ore seara.

*

Teatru în Pianul de sus. Corpul învăţătoresc din Pianul de sus va da o producţiune teatrală Duminecă, în 6/19 Ianuarie 1913, (La Bobotează), în localul şcoalei din loc. Inceputul la 7 ore seara.

*

Arta şi băutura. Ziarul *Temps* publică un articol unde arată, că alcoolul nu are nici o înrâurire productivă asupra poeţilor, sculptorilor şi a altor artişti, ci din contră starea de beţie împedecă activitatea facultăţilor spirituale la ori ce artist, care nu se poate împotrivi patimei nenorocite. Nu este adevărat — după Temps, — ca bunăoară poetul Edgar Poe are să-şi mulţumească alcoolului cele mai splendide creaţiuni, de oarece însuşi poetul a mărturisit odată, că puterea sa cugetătoare se întunecă totdeauna în orele de beţie. Acelaş lucru îl mărturisesc scriitorii Musset, Verlaine şi alţii, despre cari se crede că şi-au produs lucrările sub inspiraţia băuturilor alcoolice. In realitate alcoolul nu numai că li-a stânjenit activitatea poetică, ci a înrâurit în mod desastruos întreaga lor viaţă.

*

La legatul Matei Mocanu pentru ajutorarea copiilor săraci din Cernatul-Săcelelor, aplicaţi la meseriii, al fondului episcopul Nicolae Popea pentru masa învăţăceilor meseriaşi, doamna Ana Mateiu Mocanu a binevoit a dărui întru vecinica memorie a neuitatei sale mame Maria G. Munteanu, 100 cor. La acelaş legat au mai dăruit: Popovici Mondoc, înv. (Sebeşul sup.) şi Moise Opriş, prez. Insoţ. Raiffeisen (Armeni) câte 40 bani, Augustin Vulpea, sodal cojocar, Ion Săsărman, sodal pantof., Traian Vulpea, sod. cojocar, câte 20 bani; Ioan Petraşcu, croitor, soţia sa Elisaveta şi copiii lor Sever şi Minerva 80 bani, şi Vic. Tordăşianu 10 bani.

*

In amintirea iubiţilor răposaţi. Ilustra doamnă *Emilia Dr. Raţiu*, în amintirea preaiubitei şi în veci neuitatei sale fiice *Dorina*, a contribuit cu cor. 8 la darurile de Crăciun, împărţite de Reuniunea meseriaşilor sibieni, ear nepoata Mărioara Perţa (Făgăraş) 2 cor. La darurile de Crăciun au mai dăruit: elevele şcoalei civile a „Asociaţiunii:" Vir. Murăşanu, Lili Mezin, Const. Popescu, câte 1 cor.; Ana Lucreţia Popovici, 80 bani; Despina, Georgeta Bercian, Viorica Căpitănescu, Eleonora Popovici, Par. Corbu, Miliţa Popovici, Emilia Antal, Lili Moşoiu, Vet. Pop, Alma Varga, Mar. Condeescu, Veturia Popa, câte 50 bani, Vasilca H. 77 bani, Moţa 36 bani, Sărăroi R. 27 bani, Eug. Rusu, 20 bani, C. Vlad 15 bani. In total 11 cor.; dşoara Teodora Antonescu, bluze, jachete etc.; dşoara Ecaterina Pitiş, 20 broşurele; Ermil Borcia, gulere, cravate, mangete, mănuşi etc. Morawetz, argintar şi G. Baciu, măsar, câte 2 cor. Alexandru Deac, urloer 4 cor.; Mih. Ganea, par. (Veneţia inf.) şi Nic. Joandrea, propr. câte 1 cor. St. Moga, P. Moga, Meinth, Uhl, Keil, Dorstenstein, Ganther etc. mai multe zeci de pânişoare şi cozonaci. Pentru prinos aduce calde mulţămite în numele Reuniunii sodalilor români sibieni: Vic. Tordăşianu, prezident.

Revista „Luceafărul".

Revista „Luceafărul" cu 1 Ianuarie 1913 intră în anul al XII-lea de existenţă. Ce a făcut revista „Luceafărul" pentru cultura românească în cei unsprezece ani de exsistenţă, credem că e de prisos să o mai spunem. Cei cari sunt în curent cu mişcarea noastră culturală literară şi artistică, ştiu că „Luceafărul" a stat în serviciul renaşterii culturii naţionale din ultimul deceniu, grupând în jurul ei pe cei mai de seamă scriitori dela noi şi din România. Tinerii scriitori din Ardeal şi-au făcut cariera literară în coloanele revistei „Luceafărul". Numele lor e nedespărţit de această revistă, care, caşi „Sămănătorul" din România, înseamnă un popas nou în istoria literaturii româneşti. Revista „Luceafărul" mai are meritul de a fi o revistă artistică şi literară pentru familiile culte. Orice familie, care a vrut să aibă în casă o revistă de actualitate şi frumoasă, a ţinut să o aboneze. E cea mai răspândită revistă dela noi. Numărul abonaţilor trece peste 3 mii.

Revista „Luceafărul" publică articole, nuvele şi, în fiecare an, câte un roman original. In 1913 va publică romanul „Arhanghelii" de I. Agârbiceanu. In acest roman se zugrăveşte viaţa băeşilor din Munţii-Apuseni.

Revista „Luceafărul" mai publică adausuri artistice în colori sau heliogravate şi ilustraţii în text. Apoi adausuri muzicale şi distractive.

Condiţiile de abonament: Ediţia simplă: In Austro-Ungaria: 1 an 20 cor., 6 luni 10 cor. Pentru preoţi, învăţători şi studenţi 1 an 16 cor., 6 luni 8 cor. In România şi străinătate: 1 an 26 cor., 6 luni 13. Ediţia de lux: In Austro-Ungaria: 1 an 26 cor., 6 luni 13 cor. In România şi străinătate: 1 an 32 cor., 6 luni 16 cor.

Ediţia de lux fiind tipărită pe hârtie cromo, ilustraţiile ies cu mult mai frumoase, încolo e identică cu ediţia simplă, tipărită pe hârtie velină anume aleasă pentru ilustraţii.

Abonamentul se plăteşte înainte, la începutul fiecărui an.

Premiile revistei „Luceafărul": Revista „Luceafărul" dă tuturor abonaţilor cari îşi achită abonamentul în cursul lunei Ianuarie 1913 cărţi, şi reproduceri artistice în preţ de 5 cor.

Între cărţile pe cari le trimite franco cetitorilor e şi noua carte a d-lui Octavian Goga, „Insemnările unui trecător", care se vinde cu 3 cor. Între reproducerile artistice sunt tablouri din pictura clasică şi românească.

Ceice nu achită abonamentul în cursul lunei Ianuarie 1913, nu au dreptul la aceste premii.

Rugăm pe toţi binevoitorii culturii româneşti să răspândească „Luceafărul".

Administraţia revistei „Luceafărul"
Sibiiu (Nagyzzeben).

Rescumpărări de felicitări

în favorul fundaţiunii ziariştilor români.

Dela darea de seamă ultimă făcută la 12 Ianuarie a. c. au mai incurs la Epitropia fundaţiunii ziariştilor următoarele rescumpărări de felicitări:

XIX. Pe lista dlui *Tit L. Bitea*, director de bancă în Teiuş:

Tit. L Bitea, director de bancă şi Dr. Aurel Jjac câte 2 cor., Petru Suciu şi Gavrilă Raţiu câte 1 cor. La un loc *6 cor.*

XX. Pe lista *institutului „Geogeana"* în Geoagiu:

Dr. Ioan Margita 10 cor. Dr. Serafim Trif 3 cor. Dr. Ioan Jantea, Gavril Todică şi Adam A. Roşu câte 2 cor. La un loc *19 cor.*

XXI. Pe lista dlui *Petru Stoica*, director de bancă în Satul nou.

Petru Stoica, director de bancă 2 cor. Trifon Micle, protopresbiter, Traian Marcu, secretar de bancă, Petru Negru, cassar de bancă, Ioan Gaşpar, învăţător, Kiss Károly, notar com. Traian Doslea v. notar com., Anton Balea, preot, Pavel Rudnean, învăţător, Alex. Andrei, învăţător, Dr. Victor Mihailaşiu, medic com. şi Nicolae Gaşpar, funcţionar de bancă, câte 1 cor. La un loc *13 cor.*

XXII. Pe lista dlui Dr. *Laurenţiu Gherman*, director de bancă, Cluj:

Iosif Popescu, secretar de bancă, Reghinul-săsesc 10 cor., Dr. Stefan Morariu, advocat, Cluj 5 cor., Dr. Laurenţiu Gherman, director de bancă 3 cor., Dr. Simion Nemeş, Dr. Iuliu Pordea, Dr. Poruţiu, advocaţi, N. Popovici, N Telia, Antoniu Mandeal, secretar de bancă şi Dr. E. Băianu, protopop, câte 2 cor., Eugen Roşescu 1 c La un loc *cor. 33.*

XXIII. Pe lista dlui I. *Lenger*, funcţionar la banca de asigurare, Arad:

Aurel Vlaicu, aviatorul 10 cor., Vasile Popp, advocat, Iuliu Herbay, secretar şi Dr. Pompiliu Nistor, medic 5 cor., Aurel Leuca, Lippa 2 cor., Dr. Botiş Teodor, profesor, N. Moldovan, învăţător şi N. Mihuiin, profesor 1 cor. La un loc *cor. 30.*

XXIV. Pe lista dlui Gh. *Radocea*, şef contabil în Şomcuta-mare:

Institutul „Chiorana" şi Dr. Aurel Nyilvan. câte 3 cor. Nicolae Nyilvan, Isidor B. Hangea, preot şi N. Doşa, câte 2 cor, Ioan Serbu, Dr. S. Butean, Dr. A. Tarziu, Dr. C. Popp, Alex. Nyilvan, T. Blaga, I. Pop Posta, Atanasiu Mateiu, N. Gheţie, D. Nagy Ioan Butean şi George Radocea, câte 1 c., Ioan Avram, Augustin Ungur, Telente Butean, Stefan Gheţie şi N. Medean, câte 50 fileri. La un loc *cor. 26.50.*

XXV. Pe lista dlui Sim. *Russ*, director de bancă în Dej:

Simion Russ, director de bancă 10 cor., Iosif Boca, advocat 6 cor, Dr. Liviu Micşa 5 cor., Dr. Vasil Pop, advocat 4 cor., Dr. Romul Micşa, Dr. Ioan Mezei advocaţi, Ilariu Boroş, protopop şi Dr. Oct. Filipan, advocat 3 cor., Dr. S. Domide, medic, Dr. Augustin Bodea, advocat, G. Gradoviciu, advocat, Ioan Anca şi Vasile Costa, câte 3 cor., Sigismund Lengyel, preot cor. 1.50, Eugen Salca, jude, Nicodin Cristea, N. N, N. N. şi Dr. E. Puşcariu, câte 1 cor. La un loc *cor. 53.50.*

XXVI Pe lista Dlui Dr. Nicolae Schiau, advocat Mercurea:

Dr. Nicolae Schiau, advocat 10 cor. şi Dr. George Măcelariu, advocat 5 cor. La un loc *cor. 15.*

XXVII Pe lista Dlui *A. Tămaş*, oficiant de asig. în Murăşoşorhei:

Dr. Enea Draia 10 cor. Nicolau Vulcu, Nicolae Oprean şi Eugen Vancu câte 5 cor. Dr. Ioan Pantea şi Dr. Bucur Bâra câte 3 cor. Candin C. Comanescu, contabil de bancă 2 cor. Alexandru Tămaş şi Teodor Libeg câte 1 cor. La un loc *cor. 35*

XXVIII. Pe lista a doua a Dlui Dr. *Gavril Tripon*, advocat, Bistriţa:

Dr. V. Pahone, advocat 4 cor. Al. Candale inginer, şi Ioan Şerban, asesor, câte 2 cor. Petru Poruţiu, Dr. A Pop, cand adv. şi Iuliu Podoabă câte 1 cor. La un loc *cor. 11.*

XXIX. Pe lista Dlui *Emil Tişca*, secretar de bancă în Năsăud:

Iulian Marţian, major în pens. şi director de bancă şi Emil Tişca, secretar de bancă câte 5 cor. Dr. Paul Tanco, director de bancă 3 cor. La un loc *cor. 13.*

XXX. Pe lista d-lui *Dr. Ioan Elekes* medic, Sassebes:

Dr. Ioan Elekes, medic, 15 cor. Ioan Băilă 5 cor. Ioan Pavel şi Ioan Albon câte 2 cor. (la aceştia patru totodată pentru rescumpărarea felicitărilor de Sfântul Ioan). George Creţariu şi Dr. Iosif Băilă câte 5 cor. Simion Vlad, Aurel Bojiţia, Iuliu Üveges, Mathias Weber, George Botoroagă şi Constantin Băilă câte 2 cor. Iosif Goia 1 cor. pentru resc. felicit. de anul nou. La un loc *47 cor.*

XXXI. Pe liste diverse:

Dr. Ioan Mihu mare propr. în Vinerea 20 cor. L. Vraciu, director de bancă 4 cor. Dr. I. Dobre, protopop 5 cor. N. P. Petrescu, director de bancă Fofeldea, 3 cor. La un loc *cor. 32.*

Suma listelor de mai sus este *334 cor.*, la care adaogând suma de *709·90 cor.* dela publicaţiunile precedente, rezultă *suma generală de 1043·90 cor.*

Sibiiu, la 16 Ianuarie 1913.

Epitropia fundaţiunii ziariştilor.

(Va urma.)

Teatru.

Sâmbătă sara se dă în beneficiul artistului *Kurt Walter* tragedia: *„Kőnig Ottokars Glück und Ende"* de Grillparzer.

Cărţi şi reviste.

Problemele „Asociaţiunii", de Dr. *Elie Daianu*. Esposeul făcut în adunarea generală din anul trecut a „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român", ţinută în Sibiiu la 13 şi 14 Octomvrie 1912. Retipărire din „Transilvania", organul „Asociaţiunii"

*

„Fluerașul". Din escelenta revistă pentru copii *„Flueroşul"*, am primit numerii 5 6 şi 7, cu cuprins bogat şi interesant,, care va fi cetit cu multă plăcere de micii cărturari. Revista apare în Bucureşti şi costă 6 lei pe an. Apare la 1 şi 15 a fiecărei luni. Administraţia: *Bucureşti, Strada Oţetari, 6.* O recomandăm părinţilor şi învăţătorilor.

*

Biserica Ortodoxă Română nr. 9 din Decemvrie 1912 cuprinde: Jurământul ostăşesc, sărbare militară. † Ep. Ghenadie Georgescu al Râmnicului. Câteva cuvinte asupra ap. Pavel. Din îndatoririle pastorilor de suflete. de Boroianu. Religia şi revelaţia, de C. Erbiceanu. Constantinopolul, de B. Mangâru. Congresul profesorilor de ştiinţe religioase. Un însemnat document. Note de călătorie în Ardeal (spre Brad, Baia de criş ş. a.), de Pr. P. Partenie. Patriarhatul ecumenic. — Abonamentul pe an 12 lei. Bucureşti, str. Principatele unite nr. 60.

*

Revista Teologică nr. 20-22 din 1912 cuprinde: Pe pământ pace, de Dr. N. Bălan. Cum s'ar putea face cu bun efect educaţia religioasă-morală a credincioşilor nostri? de P. Moruşca. „Ce ţi se pare de Hristos?" de N. Ţandreu. Despre chemarea preotului, de I. Scriban. Crăciunul, trad. de I. Beleuţă. Probleme creştine de actualitate, de Dr. O. Ghibu. Chestiunea bisericească greco-bulgară, tr. de M. Oprea. Să părăsim ortodoxia? de N. Iorga. † Ep. Ghenadie al Râmnicului. Mişcarea literară. Cronică ş. a. — Abonamentul pe an 10 cor., pe 1/2 de an 5 cor. Adresa: Dr. N. Bălan, prof. sem. în Sibiiu, strada Reissenfel nr. 11.

*

Vatra Şcolară, revistă pedagogică redactată de *Dr. V. Stan* şi *Dr. P. Roşca*, nr. 1 din Ianuarie 1913 cuprinde: Cuvânt către învăţătorii români. Spiru Haret, de V. Stan. Pe ce se bazează teoria treptelor istorice culturale? de Dr. P. Roşca. Fizica în şcoala poporală, de A. Crişanu. Din ce cauze nu se cultivă muzica naţională în şcolile noastre în măsură cuvenită? de T. Popovici. Omul la lucru, lecţie practică de R. Prişcu. Lectura extraşcolară, de I. Beian. Observări asupra examenelor, de G. Lipovanu. Informaţiuni. Bibliografie. — Abonamentul: pe an 8 cor., pe 1/2 de an 4 cor. Adresa: Dr. V. Stan, prof. sem. în Sibiiu, Piaţa Hermann nr. 4-a.

Nr. 645/1912. (1) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Roșcani** tractul Dobrei, să escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumente:

1. Salar fundamental 1000 cor. din care 600 cor. dela popor, ear 400 cor. și eventualele cuincuenale ajutor dela stat, votat sub Nr. 3480/910.

2. Cuartir corespunzător în edificiul școalei si folosirea grădinei dela școală.

3. Lemne de înălzit 8 stângini, din cari 3 stângini pentru încălzirea salei de învățământ.

Învățătorul ales va fi îndatorat a instrua și elevii de repetiție precum și a instrua toți elevii în cântările bisericești și a-i conduce la biserică în Dumineci și sărbători.

Cererile de concurs să vor așterne subsemnatului oficiu în terminul deschis.

Concurenții să vor prezenta în comuuă spre a face cunoștință cu poporul.

Dobra, la 27 Decemvrie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 157/1912. (422) 3—3

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobate de Preaveneratul Consistor arhidiecezan Nr. 11835/1911 Epitrop. prin aceasta se publică licitațiune minuendă, pentru a se da în întreprindere edificarea bisericei gr.-or rom din **Kelnek** (Câlnic), protopopiatul Sebeșului, comitatul Szeben (Sibiiu).

Licitațiunea se va ține la 13/26 Ianuarie 1913 în edificiul școalei din Câlnic la 11 ore a. m.

Prețul strigării este de 39.500 (Trei zecișinouămii și cincisute) coroane. după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani gata ori în hârtii de valoare.

Intreg materialul este dator al da întreprenorul.

Oferte închise. provăzute cu vadiul corespunzător și cu declarația, că oferentul cunoaște condițiunile și se supune lor, sunt a se depune până la începerea licitațiunei la mâna prezidentului, comitetului parohial.

Comitetul parohial își reservă dreptul de a da în întreprindere edificarea bisericei aceluia dintre minus oferenți, în care va avea mai multă încredere.

Planul, preliminariul și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial din loc, de unde cei interesați pot afla orice informațiuni.

Licitanții pot fi numai persoane cualificate și probate în această meserie

Licitanții n'au drept a pretinde diurne și spese de călătorie, nimic peste suma ce se va acorda.

Câlnic din ședința comitetului parohial ținută la 26 Noemvrie st. n. 1912.

Ioan Dușe
preot-prezident.

George Botoroagă
notar.

Epitropia parohială:

George Bona — **Iacob Ghișoiu 178**

Vidi: **Sergiu Medean**
protopresbiter.

„ARDELEANA", institut de credit și economii în Oraștie Szászváros

Aviz.

„Ardeleana", institut de credit și economii în Orăștie—Szászváros primește depuneri spre fructificare de durată mai scurtă cu **5%**, iar depunerile de durată mai lungă le onorează cu **5½%**.

Pentru depunerile corporațiunilor de binefacere socotește **6%**. Darea o plătește institutul.

(421) 2—5 **Direcțiunea.**

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște

AVIZ.

„Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște" primește depuneri dela

Cor. 2000 cu **5%**, iar dela
„ 5000 cu **5½%**.

Darea o plătește institutul.

(407) 10—10 **Direcțiunea.**

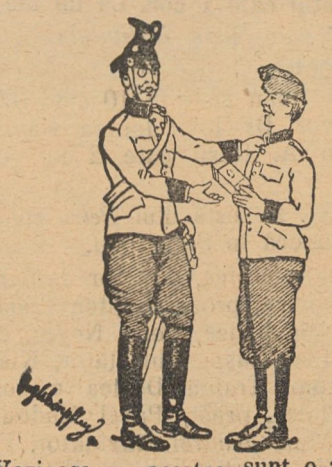

Vezi așa... acestea sunt originalele tuburi de

Jacobi-Antinicotin.

Engros Adolf & Alexander Jacobi, Wien VIII.

(106 b) 11—13

La **Librăria arhidiecezană** în **Sibiiu**, se afla de vânzare:

Album

de

brodării și țesături românești.

Compus și editat

de

Minerva Cosma.

Pretul 16 cor.

✦ **La 7 Expoziții publice cele dintâi premii!** ✦

Veritabil numai

1860 T.P.A.P.M. СЛЕТЕРБУРГЪ
ТРЕУГОЛЬНИКЪ
cu triunghiu de talpă.

Șoșoni, Slippers

Galoși

de Petersburg.

Singurii contrahenți:

Messtorff Behn & Co.
Viena I. (416) 7—10

Onorate Domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministerii și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vadă frumsețele orașului, ori au afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, purcei, oi, viței, vite mari, porci, lână piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fân, mohor, lemne; păduri, moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimit în fiește care săptămână un „Aviz săptămânal" despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Exoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu Vă recomand advocați buni, medici vestiți. Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine motoare, mori, ferestreie, pumpe automobile etc. Grijesc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față, ca martore la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva decât aceia, ce am hotarât și cum am tocmit.

Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini prin agenți străini, au fost înșelați iscălind contracte a căror conținut nu l au cunoscut neștiind țăranii români ungurește.

Planul meu este ca conducând pe românul nostru la fabrici și nu la agenturi de mașine drept din mâna primă să-și cumpere cele trebuincioase, și să-l scutesc de șarlatanile agenților și să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns alăturați o marcă postală.

(328) 9—10 Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.
în Buda, lângă podul „Margithid".

REVERENZI!

Premiat:

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală" I. PETRAȘCU

Sibiiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stofe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. — Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate. (472) 21—

Sprigîniți industria română.

Premiat:

Expoziția universală din Roma 1911: Grand premiu și med. de aur.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.